

בשבת ומוציאם, ועשה כן כאדם שמארח את רבו ומראה לו שהוא
 חשוב בעיניו, וחדר לכבודו לטרוח ולהרבות בשבילו, **אמר, אילו**
מקלעין לי – אם היו מזדמנים לביתו רבי **אמי** ורבי **אפי**, מי לא
 מכתפנא קמיהו – האם לא הייתי נושא לכבודם משאות, אם כן גם
 לכבוד שבת יש לי לעשות כן. **ואיכא דאמרי** – יש שאמרו שמעיה זו
 בלשון אחרת, רבי **אמי** ורבי **אפי** היו מכתפי ועיללי, מכתפי ונפקי
 – היו נושאים על כתפיהם משאות של צרכי כבוד שבת, ומכניסים
 לתוך בתיהם, ומוציאים מן הבית את אשר אין ראוי שיהא בו, **אמרי**
 – אמרו רבי **אמי** ורבי **אסי**, **אילו איקלע לן** – אם היה מזדמן לביתינו
 רבי **יוחנן**, מי לא מכתפניו קמיה – האם לא היינו נושאים לכבודו
 משאות. אם כן גם לכבוד שבת יש לנו לעשות כן.
 הגמרא מביאה מעשה על שחר כבוד שבת: **יוסף מוקיר שפי** – מכבד
 שבתות, הנה ההוא נכרי בשבבותיה – היה גר גוי בשכנותו, והנה
 נפיש נכסיה טובא – שהיו לו נכסים רבים מאד, **אמרי** ליה **פלדאי**
 – החוזים בכובבים, **בולחו נכסי יוסף מוקיר שפי אכיל להו** – כל
 נכסיו יפלו לידיו של יוסף מכבד שבתות. וכדי שלא יפלו נכסיו ליוסף
 מוקיר שבת, **אזל ופניחו לכולהו נכסי** – הלך הנכרי ומכר כל
 נכסיו, **ובן פהו מרנניה** – ובדמים שקיבל עבורם קנה מרגלית,
אזתה פסיניה – עשה לו כובע של לבד ושכבו במשכבות זהב וקבע
 בו מרגליות, וקבע מרגלית זו עם שאל המרגליות, **בהרי דקא עבר**
מקרא – בשעה שעבר את הגשר שעל הנהר, **אפריחיה זיקא** – העיפה
 הרוח את הכובע שבו המרגלית, **שפיה בפיא** – והשליכתו למי
 הנהר, **פלעיה פנורא** – ובלע דג את המרגלית, **אסקיה איתיה**
אפניא דמעלי שבתא – העלו הדייגים את הדג והביאו אותו לשוק
 בערב שבת לפנות ערב, **אמרי** – אמרו הדייגים, **מאן זבין בי השתא**
 – מי יקנה דג זה עכשיו לפני שבת, **אמרי להו** – אמרו להם, **זילו**
אמטויהו לגבי יוסף מוקיר שפי, דרגיל דוכין – לכו והביאודו לפני
 יוסף מכבד שבתות, שרגיל לקנות דגים לכבוד שבת, **אמטויהו**
ניהליה, זכניה – הביאו לפניו את הדג, וקנאו לכבוד שבת, **קרעיה,**
אשכח ביה מרנניה – קרע את הדג לנקותו, ומצא בו את המרגלית,
זכניה בתליסר עליה – דייגרי דדקא – ומכרו וקיבלו עבורו שרגיל
 עשרה עליות – מלשון עליית בית] מלאות דייגרי זהב, **פנע ביה ההוא**
קבא – פגשו אדם זקן, **אמר** ליוסף מוקיר שבת, **מאן דייזר שבתא,**
פרעיה שבתא – מי שמלוה לשבת, כלומר שמוציא הוצאות עבורה,
 השבת פורעת לו.
 הגמרא מביאה שכבוד השבת מביא לידי עשירות: **בעא מיניה רבי**
ו-שאל רבי מרבי ישמעאל ברבי יוסי, עשירים שפארין ושראל
במה הן זוכין לעשירות כזו גדולה, אמר ליה, בשביל שפארין את
מה שגדל בשדותם, שפאמר (דברים יד כב) **עשר תעשר את כל תבואת**
ארץך, ומן הכפילות דורשים כן, עשר בשביל שתתעשר – שעל ידי
 שם מצות מתעשר (שנוהגת רק בארץ ישראל) **במה הן זוכין**
לעשירות, אמר ליה רבי ישמעאל ברבי יוסי, בשביל שפארין את
התורה, חזר ושאלו, ועשירים שפארין ארצות במה הן זוכין
לעשירות, אמר ליה, בשביל שפארין את השבת.
דאמר רבי חייא בר אבא, פעם אחת נתארחתי אצל בעל הבית
בלודקא, והביאו לפני בני ביתו שלחן של זהב, משוי – וכובד
השלחן הצריך ששה עשר בני אדם שישאודו, ושש עשרה
שלשלאות של בפה קבועות בו, וקבועות בו, וקבועות וקבועות
וצלוחיות ו-אצננות] קבועות בו, ועליו כל מיני מאכל וכל מיני
מגדים ו-מיני פירות מתוקים] ובשמים, ובשמינים אותו ו-את
השלחן לפני בעל הבית קודם הסעודה, אומרים לה' הארץ
ומלואה וגו' (תהלים כד א), שהארץ וכל אשר בה היא של ה', ואין אנו
רשאים ליהנות עד שנברך שמו בברכת הלחם, ובשמיסלקין אותו
ו-את השלחן לאחר הסעודה, אומרים 'השמים שמים לה' והארץ
נתן לבני אדם' (שם קטו טו), שעל ידי מתנתו נהנינו מכל הטובה הזו.

המשך בעמוד קמא

עבדנא יומא קבא לרבנן – אני עושה סעודה לתלמידים.
אמר רבא, תיתי לי – ישולם שכרי, **דבי אתא צורבא מרבנן לקמאי**
לדינא – שכאשר בא לפני תלמיד חכם לדין, לא מדינא רישא אפי
סדיא – אינו מניח ראשי על הכר, כלומר אינו נותן שינה לעיניו, **במה**
דלא מהפיקנא פזכותיה – כל זמן שאיני מהפך ומפשפש בדבריו
 למצוא בדבריו זכות, משום שחיבת תלמידי חכמים עלי.
אמר מר בר רב אשי, פסינא ליה לצורבא מרבנן לדינא – פסול
 אני מלדון תלמיד חכם, **מאי טעמא, דחביב עלי פנופאי** – היות
 והוא חביב עלי כגופי, **ואין אדם רואה חובה לעצמו** – גם אם לפי
 הדין הוא חיוב, אינו רואה זאת, משום שאין דעתו מתקרבת לצד
 החובה, ואפילו אם כוונתו לדון דין אמת.
 הגמרא מספרת כיצד האמוראים קיבלו שבת: רבי **הניא מיעטא**
וקאי אפניא דמעלי שבתא – מתעטף בבגדים נאים בערב שבת
 לפנות ערב, **ואמר לתלמידיו, בואו ונצא לקראת שבת המלכה,**
 כאדם המקבל פני מלך שיוצא לקראתו.
רבי ינאי לביש מאניה מעלי שבת – לבש בגדיו לכבוד שבת בערב
 שבת, **ואמר, בואי בלה בואי בלה,** כינה את השבת 'כלה' מתוך
 חיבתו.
 הגמרא מספרת כיצד האמוראים כיבדו את השבת: **רבה בר רב**
הונא איקלע לבי ו-הודמן לביתו רבה בר רב נחמן בשבת, קריבו
ליה תלת סאוי מאני – הגישו לפניו שלש סאים של רקיקים ו-פת
 דקה כמצה] שמרדו אותם בשומן אליה או בשמן, **אמר להו רבה בר**
רב הונא לבני ביתו של רבה בר רב נחמן, מי הנה ידעיתון דאתינא
– וכי ידעתם שאבוא היום לביתכם שהכנתם כל כך לכבודי, אמרו
ליה לרבה בר רב הונא, מי עדיפת לן מינה – וכי אתה יותר חשוב
 לנו מן השבת שנאמר בה (ישעיה נח א) **וקראת לשבת ענג', כלומר**
לכבוד שבת הכנוס ולא ידענו שתבוא.
רבי אבא זבן בתליסר אסתרי פשימי, בישרא מתליסר טבחי –
 קנה בשר לכבוד שבת בשלשה עשר סלעי מדינה משלשה עשר
 טבחים, כדי לטעום בשבת מן המבוחר, **ומשלים להו אצניורא דישא**
 – היה נותן את הבשר לשומשים (המכניסים סעודתו) בפתח הבית, והוא
 בעצמו לא נכנס לבית כי היה ממזר לחזור ולהביא בשר אחר, **ואמר**
להו לשומשים, אשור הניא, אשור הניא – התחזקו מהר, התחזקו
 מהר, להכין את זו שהבאתי עכשיו בעוד שאלך להביא עוד.
 הגמרא מספרת כיצד האמוראים עסקו בעצמם בהכנות לכבוד שבת:
רבי אבהו הוה יתיב אתבתקא דישא – היה יושב על כסא העשוי
 משן של פיל ו-שנהב], שהיה עשיר וחשוב, **ומושיף נורא** – והיה הוא
 בעצמו נופח באש כדי לבשל בה לכבוד שבת.
רב ענן לביש גונדא – לבש בגד שחור בערב שבת, כדי להודיע
 שהיום אינו כדאי להתנהג בחשיבות, אלא להתעסק בתבשילי שבת,
 וכדי שלא יטנפו בגדיו בבישול הקדירות לבש בגד שחור. **דתנא דבי**
רבי ישמעאל – וכמו ששנו בבית מדרשו של רבי ישמעאל, **בגדים**
שבישל בהן קדירה לרב, אל ימוזג בהן בוס לרב, לפי שנתעשנו
ונתלכלכו בבישול הקדירה, הרי שבישול קדירה מטנף את הבגדים,
ולכן לבש רב ענן בגד שחור.
רב ספרא מחריך רישא – רב ספרא בעצמו היה חורך באש את שיער
 הבהמה לכבוד שבת. **רבא מלח שיבטא** – היה מולח דג גדול
 הנקרא 'שיבטא' לכבוד שבת. **רב הונא מדליק שרגי** – היה מדליק
 נרות לכבוד שבת. **רב פפא גדיל פתיתא** – היה מכין את הפתילות
 לכבוד שבת. **רב חסדא פרים סילקא** – היה מחתך ירק ששמו
 'סילקא' לכבוד שבת. **רבה ורב יוסף מעלחי ציפי** – היו מבקעים
 עצים לכבוד שבת. **רבי יורא מצתת צתותי** – היה מצית אור בעצים
 דקים לכבוד שבת.
רב נחמן בר יצחק מכתה ועילל, מכתה ונפיק – היה נושא על
 כתפיו משאות של כלים ובגדים ומגדים לכבוד שבת, ומכניסים לתוך
 ביתו, וכן היה נושא על כתפיו חפצים שאין ראוי שישארו בבית

1 אֲמַרְתִּי לוֹ – אָמַר רַבִּי חִיָּא בַר אָבָא לְאוֹתוֹ בַּעַל הַבֵּית, בְּנִי, בְּמָה
2 זְכוּתְךָ לָכֶּה. אָמַר לִי, קֶצֶב הָיִיתִי, וּמִכָּל בְּהֵמָה שֶׁהִיתָה נֹאֶה אֲמַרְתִּי
3 זֶה תִּהְיֶה לְשִׁפְתִּי. אֲמַרְתִּי לוֹ, [אֲשֶׁרִיד שְׂזוּכִיתָ] וּכְרוּךְ הַמָּקוֹם
4 [–הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא] שְׂזִיכָךָ לָכֶּה.
5 הַגְמָרָא מְבִיאָה עוֹד מִמַּעֲלוֹת הַשַּׁבָּת: אָמַר לוֹ קִיסָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
6 חֲנָנִיָּא, מִפְּנֵי מָה תִּבְשִׁיל שֶׁל שַׁבָּת רִיחוֹ נוֹדֵף [–מִתַּפְשֵׁט לְמִרְחָק
7 רַב]. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנָנִיָּא, תִּבְלִין אֶחָד יֵשׁ לָנוּ וְשַׁבָּת שָׁמוֹ,
8 שְׂאֵנוּ מִטְּבִלִין לְתוֹכוֹ – לְתוֹךְ הַתְּבִשִּׁיל, וְעַל יְדֵי זֶה רִיחוֹ נוֹדֵף. אָמַר
9 לוֹ הַקִּיסָר, תֵּן לָנוּ הַיָּמָנוּ – מִתְּבִלִין זֶה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנָנִיָּא,
10 כָּל הַמִּשְׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת מוֹעִיל לוֹ הַתְּבִלִין שִׁיְהִי רִיחַ הַתְּבִשִּׁיל נוֹדֵף,
11 וְשְׂאֵנוּ מִשְׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת אֵינוֹ מוֹעִיל לוֹ.
12 הַגְמָרָא דּוֹרֶשֶׁת אֶת הַפְּסוּק בִּישְׁעִיהַ הַמַּדְבֵּר אוֹדוֹת עוֹנֵג וּכְבוֹד שַׁבָּת:
13 אָמַר לִיהִי רִישׁ גְּלוּתָא לְרַב הַמְּנוּנָא, מֵאֵי דְּכֹתִיב (ישעיה נח יג) 'וְקִרְאָתָהּ
14 לְשַׁבָּת עֹנֵג לְקֹדֶשׁ ה' מְכַבֵּד וּכְבֹּדָתוֹ מַעֲשׂוֹת דְּרִכִּיךָ' וְגו', כְּלוּמַר, עַל
15 מָה נֹאמַר 'לְקֹדֶשׁ ה' מְכַבֵּד', שְׂמֵאֲחַר שְׂנֵאמַר 'וְקִרְאָתָהּ לְשַׁבָּת עֹנֵג'
16 מִשְׁמַע שֶׁהַמֶּשֶׁךְ הַפְּסוּק 'לְקֹדֶשׁ ה' מְכַבֵּד' אֵינוֹ עוֹלָה עַל שַׁבָּת. אָמַר
17 לִיהִי, זֶה נֹאמַר עַל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׂאֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׂתִיָּה,
18 וְאִמְרָה תוֹרָה, כְּפִדָּהּ בְּכֶסֶת נִקְיָה.
19 הַגְמָרָא מְבִאֶרֶת אֶת הַמֶּשֶׁךְ הַפְּסוּק: הַפְּסוּק מִמְּשִׁיךְ וְאוֹמַר 'וּכְבֹּדָתוֹ',
20 זֶה חוֹזֵר עַל שַׁבָּת שִׁישׁ לְכַבְּדוֹ, שְׁעַל יוֹם הַכִּפּוּרִים כִּבְּרָה כְּתוּב

21 'מְכוֹבֵד', וּמֵהוּ כְבוֹד זֶה, רַב אָמַר, שְׂכַבּוֹד הַשַּׁבָּת הוּא לְהַקְדִּים אֶת
22 סְעוּדַת הַשַּׁבָּת לִפְנֵי הַזְּמַן שֶׁבּוֹ הוּא רִגִּיל לְסְעוּדָה בְּשֵׁאר יָמוֹת הַשַּׁבָּע,
23 וְשְׂמוּאֵל אָמַר שְׂכַבּוֹד הַשַּׁבָּת הוּא לְאַחֵר אֶת סְעוּדַת הַשַּׁבָּת מִהַזְּמַן
24 שֶׁבּוֹ הוּא רִגִּיל לְסְעוּדָה בְּשֵׁאר יָמוֹת הַשַּׁבָּע, מִשּׁוּם שֶׁאֵין אוֹכְלוֹ
25 לְתִיאֲבוֹן.
26 אָמְרוּ לִיהִי בְנֵי רַב פִּפְא בַר אָבָא לְרַב פִּפְא, בְּגוֹן אֲנִי דְּשִׁכִּיתָ לָן
27 בִּישְׁרָא וְחִמְרָא כָּל יוֹמָא, בְּמֵאֵי נִישְׁנִיָּה – אֲנִי שְׂמִצּוֹי לָנוּ בִּשְׂרָא וְיִין
28 כָּל יוֹם מִיָּמוֹת הַחוֹל, בְּמָה נִשְׁנָה אֶת סְעוּדַת הַשַּׁבָּת מִשְׂאֵר הַיָּמִים.
29 אָמַר לָהּ, אֵי רְגִילִיתוֹ לְאַקְדוּמִי – אִם הֵנֶכֶם רִגִּילִים לְהַקְדִּים אֶת
30 הַסְּעוּדָה, אַחֲרֵיהּ – בַּשַּׁבָּת תֵּאֲחֲרוּהּ, אֵי רְגִילִיתוֹ לְאַחֲרוּהּ, אַקְדָּמוּהּ
31 – וְאִם הֵנֶכֶם רִגִּילִים לְאַחֵר אֶת הַסְּעוּדָה, בַּשַּׁבָּת תִּקְדִּימוּהּ.
32 רַב שִׁשְׁתָּה הִיא סוּמָא וְלֹא יָדַע מִתִּי מַגִּיעַ זְמַן הַסְּעוּדָה, לָכֵן בָּעַת שֶׁהִיא
33 דּוֹרֶשׁ בַּשַּׁבָּת לִפְנֵי הַתְּלַמִּידִים, בְּקִיטָא מוֹתִיב לָהּ לְרַפְּנָן הֵיכָא
34 דְּמִטְּיָא שְׂיִמְשָׂא – בְּקִיץ הִיא מוֹשִׁיבֵם בַּמָּקוֹם שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ תִּגִּיעַ שָׁם בְּזֶמֶן
35 הַסְּעוּדָה, וּבְסִיתָא מוֹתִיב לָהּ לְרַפְּנָן הֵיכָא דְּמִטְּיָא טוֹלָא – בַּחוּרֶף
36 הִיא מוֹשִׁיבֵם בַּמָּקוֹם שֶׁהַצֶּל יִגִּיעַ בְּזֶמֶן הַסְּעוּדָה, כִּי הֵיכָא דְּלִיקוּמוֹ
37 תִּיָּא – כְּדִי שִׁימְהֵרוּ לְקוּם מִפְּנֵי הַצֶּעַר מִהַשְׁמֵשׁ אוֹ מִהַצִּינָה, וְלֹא
38 יֵאֲחָרוּ אֶת זְמַן הַסְּעוּדָה.
39 רַבִּי זִירָא

1 בפסוק שלאחריו (שם ה' א) 'לְבַן גִּלָּה עָמִי מִכָּלִי דַעַת, ומבואר שגלו
2 מירושלים בעון שביטלו ולא קראו קריאת שמע בבוקר ובערב.
3 סיבה נוספת לחורבן ירושלים: אָמַר רַב הַמְנוּנָא, לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַם
4 אֱלֹא בְשִׁבְלִי שְׂבִיטָלוּ בָּהּ אֶת הַתִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן – הילדים
5 הלומדים תורה אצל רבם, מתלמודם, שְׁנַאמֶר (ירמיהו יא) יָאֵת חֲמַת ד'
6 מְלֹאֲתִי נְלֹאֲתִי הִכִּיל שְׂפּוֹךְ עַל עוֹלָל בְּחוּץ וְגו', מִה הַטָּעַם שֶׁשְׂפּוֹךְ
7 הַחַיִּמָּה –[הכעס] בנקמה על ישראל להחריב את ירושלים, מְשׁוּם
8 דְּעוֹלָל בְּחוּץ – שהתינוקות נמצאים מחוץ לבית רבם ובטלים
9 מלימודם בו.

10 סיבה נוספת לחורבן ירושלים: אָמַר עוֹלָא, לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַם אֱלֹא
11 מִפְּנֵי שְׁלֹא הָיָה לָהֶם – לישראל שבאותו הדור בִּשְׁשֶׁת פָּנִים זֶה מִזֶּה,
12 וממילא לא היתה להם יראה מלעבור על עבירות, שְׁנַאמֶר (שם ו טו)
13 'הוֹכִישׁוּ בִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ גַם בּוֹשׁ לֹא יִבְשׁוּ וְגו' לִכֵּן יָפְלוּ בִּנְפֻלִים,
14 כלומר לא נתביישו מחבריהם ולכן לא היתה להם יראה וממילא
15 עשו תועבה, ומבואר שנפלו בחורבן ירושלים משום שלא נתביישו זה
16 מזה.

17 סיבה נוספת לחורבן ירושלים: אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַם
18 אֱלֹא בְשִׁבְלִי שֶׁהוֹשׁוּ בָּהּ קָמָן וְגָדוֹל, שהחשיבו את שניהם באותה
19 מעלה מתוך חנופה שהיו מחנפים זה לזה, שְׁנַאמֶר (ישעיהו כד א) 'וְהָיָה
20 כַּעַם בִּכְהֵן', כלומר שהעם והכהן הקטן והגדול הושעו למעלה
21 אחת, וּבְתִיבֵי בְּתִרְיָה – לאחר מכן בפסוק הבא (שם כד א) 'הִכּוּךְ תִּבּוֹקֵן
22 הָאָרֶץ', כלומר תתרוקן הארץ, ומבואר שנחרבה ירושלים בעון
23 שהושוו בה קטן וגדול.

24 סיבה נוספת לחורבן ירושלים: אָמַר רַב עֲמֶרֶם בְּרִיהּ –[בנו] דְּרַבִּי
25 שְׁמַעוֹן בַּר אֲבָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר אֲבָא, אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, לֹא
26 חֲרָבָה יְרוּשָׁלַם אֱלֹא בְשִׁבְלִי שְׁלֹא הוֹכִיחוּ יִשְׂרָאֵל שְׂבִיטָלוּ הַדּוֹר זֶה
27 אֶת זֶה, שְׁנַאמֶר (איכה א ו) 'הָיוּ שָׂרֵיהֶּם בְּאֵלִים לֹא מִצְאוּ מַרְעָה, מִה
28 – כִּשֶׁם שֶׁאֵיל זֶה, רֹאשׁוֹ שֶׁל אֵיל זֶה כִּצֵּד וְנָבֹא שֶׁל אֵיל זֶה, שֶׁכֵּן
29 הוֹלְכִים זֶה אַחֵר זֶה, אֵת יִשְׂרָאֵל שְׂבִיטָלוּ הַדּוֹר כִּכְשׁוֹ פָּנִיהֶם
30 בְּקִרְקַע, וְלֹא הוֹכִיחוּ זֶה אֶת זֶה.

31 סיבה נוספת לחורבן ירושלים: אָמַר רַב יְהוּדָה, לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַם
32 אֱלֹא בְשִׁבְלִי שְׂבִיטָלוּ בָּהּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׁנַאמֶר (דברי הימים ב' לו טז)
33 'וְהָיוּ מְלַעְעִיבִים בְּמִלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּבִזְיוֹן דְּבָרֵי וּמִתַּעֲתָעִים
34 בְּנִבְיָאֵי עַד עֲלֹת חֲמַת ד' בְּעִמּוֹ עַד [ל]אֵין מִרְפָּא, והיינו שעלתה
35 חמת ד' בעמו וחרבה ירושלים, משום שהיו מלעיעבים בתלמידי
36 חכמים הנקראים 'מלאכי אלהים'.

37 הדרשה מסוף הפסוק בענין זה. מבררת הגמרא: מֵאֵי – מה הכוונה
38 במה שנאמר בענין זה בסוף הפסוק 'עַד לֹאֵין מִרְפָּא'. משיבה הגמרא:
39 אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, כָּל הַמְּבֹרָה תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, אֵין לוֹ
40 רְפוּאָה לְמִקְתָּו הִבֵּאה לוֹ עַל כֵּךְ.

41 מאמר נוסף של רב יהודה בשם רב: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מֵאֵי
42 דְּבִתְרֵיב – מה ביאור הכתוב (דברי הימים א' טז כב) 'אֶל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי

43 וּבִנְבִיאֵי אֶל תִּרְעוּ', אֶל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי' אֱלֹו תִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן
44 – ילדים הלומדים תורה אצל רבם, ונקראו 'משיחי' מפני שהדרך
45 למשוך את התינוקות בשמן, והוזהרו שלא ליגע בהם לרעה. ומה
46 שנאמר בהמשך 'וּבִנְבִיאֵי אֶל תִּרְעוּ' אֱלֹו תַלְמִידֵי חֲכָמִים, שנאמר
47 (תהלים צ ז) 'וְנָבֵא לִבָּב חֲכָמָה, ומבואר שתלמידי חכמים נקראים
48 נביאים, והוזהרו שלא לעשות להם רעה.

49 מעלה נוספת שנאמרה בתינוקות של בית רבן: אָמַר רִישׁ לְקִישׁ
50 מְשׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נִשְׂיָאָה –[הנשיא], אֵין הָעוֹלָם מְתַקֵּינִם אֱלֹא
51 בְּשִׁבְלִי פִיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן בְּלוֹמַד תּוֹרָה. אָמַר
52 לִיה רַב פֶּפְאָ לֹאבִי, יְדִיד וְדִידָךְ מֵאֵי – מה עם הכל הפה שלי ושלך,
53 כלומר מדוע מתקיים העולם דווקא על הכל פי התינוקות הלומדים,
54 ולא על הכל פינו כשאנו לומדים. אָמַר לִיה אבִי, אֵינוֹ דּוֹמָה הַכֵּל
55 פִּינוֹ שְׂשִׁשׁ בּוֹ חֲטָא, לְהַכֵּל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן שְׂאֵין בּוֹ
56 חֲטָא, שהוא מעולה יותר, ועליו נאמר (תהלים טו י) 'רָאֵת ד' טְהוֹרָה'.
57 מאמרים נוספים במעלת לימודם של תינוקות של בית רבן: וְאָמַר
58 רִישׁ לְקִישׁ מְשׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נִשְׂיָאָה, אֵין מְכַסְּלִין אֶת הַתִּינוּקוֹת
59 שֶׁל בֵּית רַבִּן מִתְּלִמּוּדָם, אֲפִילוּ לְצוּרֵךְ בְּנֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, משום
60 שלימודם נחשב כבנין של קדושה, ואין מבטלים בנין של קדושה זה
61 מפני בנין אחר של קדושה.

62 וְאָמַר רִישׁ לְקִישׁ לְרַבִּי יְהוּדָה נִשְׂיָאָה, כָּךְ מְקוֹבְלֵנִי מֵאֲבוֹתַי, וְאָמַרִי
63 לָהּ – ויש אמרים שאמר לו, כך מקובלני מאבותיך, כָּל עֵיר שְׂאֵין
64 בָּהּ תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן, כלומר שאין התינוקות שבה למדים אצל
65 רבם, סופה שמתריבין אותה, ונשאר ממנה רק מעט. וְרַבִּינָא אָמַר,
66 סופה שמתריבין אותה ולא נשאר ממנה כלום.

67 הגמרא חוזרת לסיבות שגרמו לחורבן ירושלים, ומביאה סיבה נוספת
68 לכך: וְאָמַר רַבָּא, לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַם אֱלֹא בְשִׁבְלִי שֶׁשְׂפָקוּ מִמֶּנָּה
69 אֲנָשִׁי אֲמֵנָה – אנשים נאמנים דוברי אמת, שְׁנַאמֶר (ירמיהו ה' א) 'שׁוֹמְטִין
70 בַּחֲצוֹת יְרוּשָׁלַם וְרָאוּ נָא [ו]רְעוּ וּבְקָשׁוּ בְּרַחֲמוֹתֶיהָ אִם תִּמְצָאוּ
71 אִישׁ [אם יש איש] עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט מִכְּבָּשׁ אֲמוֹנָה וְאִסְלַח לָהּ, ומכך
72 שאם היה מבקש אמונה בירושלים היה ד' סולח לה, מוכח שבחורבן
73 ירושלים לא היו בה אנשי אמונה.
74 מקשה הגמרא: אֵינִי – וכי כך הוא, וְהָאָמַר – והרי אמר רב קטינא,
75 אֲפִילוּ בַּשַּׁעַת בְּשִׁלּוּתָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַם, כשנשלו בניה בחטאים
76 וחרבה, מכל מקום לא פסקו מִמֶּנָּה אֲנָשִׁי אֲמֵנָה, שְׁנַאמֶר (ישעיהו ג' ח)
77 'כִּי יִתְפַּשׂ אִישׁ בְּאִחֵיו בֵּית אֲבִיו (לאמר) שְׁמֵלָה לָבָה קִצְצִין תְּהִיָּה
78 לָנוּ', ודרש, שמדובר באנשי ירושלים שלא יהיו יודעים להשיב
79 לשואלים הלכה, שיתפוס איש באחיו ויאמר לו, דְּבָרִים – דברי תורה
80 שְׂבִנִי אֲדֹם מִתְּכַסִּין בָּהֶן בְּשִׁמְלָה, כלומר ששואלים אותם טעמיהם
81 ועושים את עצמם כמעלימים את הדברים, כלומר כאילו אינם
82 יודעים להשיב, מפני שבאמת אינם יודעים להשיב, אותם דברים יִשְׁנֵן
83 בְּיָדֶיךָ, כלומר אתה בקי בהם, ולכן 'קצצין תהיה לנו', כלומר שתלמדנו
84 חכמה, ונאמר בסוף אותו פסוק 'וְהַמְשִׁלָּה הָזֹאת תַּחַת יָדֶיךָ',